

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobců **a) H. H., b) V. H.**, oba zastoupeni JUDr. Karlem Kolářem, advokátem se sídlem Klaudiánova 135/1, Mladá Boleslav, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě žalobkyně ad a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2004, čj. OAM-4173/VL-18-P25-2003, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 14 Az 264/2004, o kasační stížnosti žalobkyně ad a) proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 4. 2005, č. j. 14 Az 264/2004 - 21, a o žalobě žalobce ad b) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2004, čj. OAM-4175/VL-18-P25-2003, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 14 Az 265/2004, o kasační stížnosti žalobce ad b) proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 4. 2005, č. j. 14 Az 265/2004 - 25,

t a k t o :

- I.** Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Azs 327/2005 a sp. zn. 3 Azs 328/2005 **se s p o j u j í** ke společnému projednání. Věci budou dále vedeny pod sp. zn. 3 Azs 327/2005.
- II.** Kasační stížnosti **se z a m í t a j í**.
- III.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 3. 2004, čj. OAM-4173/VL-18-P25-2003, nebyl žalobkyni ad a) udělen azyl na území České republiky podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“); současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byla tíživá ekonomická situace, neboť ztratila zaměstnání a nové nemohla získat. Dále žalobkyně zmínila problémy manžela, jemuž bylo znemožněno podnikat a bylo mu vyhrožováno, že pokud nezaplatí dluh, odnese to jeho rodina. Podle žalovaného nebyla výpověď ze zaměstnání motivovaná některým z důvodů podle § 12 zákona o azylu, nýbrž byla vyvolána problémy manžela při podnikatelské činnosti. Tíživá ekonomická situace pak dopadá na občany Ukrajiny jako celek a není tedy sama o sobě důvodem pro udělení azylu. K obecně formulované obavě o život a zdraví rodiny žalovaný uvedl, že žalobkyně ad a) neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by toto riziko naznačovaly. Pokud jde o problémy manžela žalobkyně ad a), žalovaný uvedl, že o jeho žádosti bude rozhodnuto v samostatném řízení. Žalovaný se vyjádřil i k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a k neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 3. 2004, čj. OAM-4175/VL-18-P25-2003, nebyl žalobci ad b) udělen azyl na území České republiky podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu; současně na něj nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že důvodem odchodu žalobce ad b) ze země původu byly jeho potíže při podnikatelské činnosti, kdy byl nucen prodat svůj podnik a poté nebyl schopen zabezpečit rodinu. Dále mu vyhrožovali věřitelé a jeho syn byl jednou fyzicky napaden; proto se žalobce domnívá, že jeho rodině hrozí nebezpečí. Podle žalovaného žalobce ad b) neuvedl žádný případ pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, politické a náboženské příslušnosti, majetku, sociálního původu nebo jiné charakteristiky. Žalobce své problémy řešil nedostatečným způsobem; obrátil se toliko na poslance okresní, krajské i nejvyšší rady, přičemž případ byl vždy postoupen okresní radě, jež však neměla zájem žalobci pomoci. Na jiné orgány, např. na ombudsmana, se však neobrátil, ani nevyužil možnosti přestěhovat se v rámci Ukrajiny na jiné místo. Tíživá finanční situace podle žalovaného postihuje celou Ukrajinu a není důvodem pro udělení azylu. Ohledně napadení syna žalobce ad b) se neobrátil na policii, neboť to považoval za bezpředmětné. Žalobce ad b) neuvedl žádný důvod pro tvrzení, že státní orgány nechtějí, aby žil na Ukrajině. Žalovaný se vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a k neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 4. 2005, č. j. 14 Az 264/2004 - 21, byla zamítnuta žaloba žalobkyně ad a). Soud uvedl, že problémy žalobkyně spojené s neúspěšným podnikáním jejího manžela a špatná ekonomická situace nejsou pronásledováním ani odůvodněným strachem z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Soud označil za mylný názor žalobkyně ad a), že patřila k pronásledované sociální skupině, ani se neztotožnil s účelovým výkladem, že je pronásledována jako žena dlužníka, neboť dlužníci nejsou sociální skupinou, stejně tak jako nejsou sociální skupinou ženy dlužníků; z důvodu pohlaví žalobkyně ad a) pronásledována nebyla. Podle soudu žalobkyně nesplnila důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Soud dále uvedl, že mu nepřísluší přezkoumávat rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu nad rámec správního uvážení. Soud se ztotožnil s neudělením azylu podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu a s neexistencí překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Proto soud žalobu žalobkyně ad a) jako nedůvodnou zamítl.

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 4. 2005, č. j. 14 Az 265/2004 - 25, byla zamítnuta žaloba žalobce ad b). Soud uvedl, že problémy s podnikáním, z toho pramenící dluhy ani špatná ekonomická situace v zemi původu nejsou důvody pro udělení azylu na území České republiky. Soud vyloučil, že by žalobce mohl příslušet k sociální skupině dlužníků, neboť dlužníci sociální skupinou nejsou. Soud dále konstatoval,

že neudělení humanitárního azylu je možné přezkoumat pouze z hlediska správního uvážení. Soud shledal zákonným i rozhodnutí o neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu a rozhodnutí o neexistenci překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu a ze všech těchto důvodů žalobu žalobce ad b) jako nedůvodnou zamítl.

Včasné kasační stížnosti žalobci (dále též „stěžovatelé“) podali z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutková podstata je v rozporu se skutečnostmi uvedenými ve spise, protože měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit. Stěžovatelé vytýkají soudu, že se nezabýval tvrzením, že stěžovatel ad b) a jeho rodina byli vystaveni pronásledování pro příslušnost k sociální skupině soukromých podnikatelů. Stěžovatel ad b) i jeho žena – stěžovatelka ad a) – byli vystaveni nátlaku ze strany politických orgánů, aby podnikání ukončili. Stěžovatel ad b) byl opakovaně bezdůvodně zadržen policií a vystaven šikaně ze strany daňových orgánů. Pokud se stěžovatel obracel na státní orgány, byla mu pomoc odepřena a byl přinucen k prodeji podniku. Vše vyvrcholilo fyzickým napadáním členů jeho rodiny. Stěžovatelé jsou přesvědčeni o tom, že je u nich dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť pociťují odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Proto stěžovatelé navrhli, aby rozsudky Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 4. 2005, č. j. 14 Az 264/2004 - 21, a č. j. 14 Az 265/2004 - 25, byly zrušeny a věci vráceny tomuto soudu k dalšímu řízení; současně stěžovatelé požádali o přiznání odkladného účinku kasačním stížnostem.

Žalovaný ve vyjádření ke kasačním stížnostem popřel oprávněnost jejich podání, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozhodnutí soudu byla vydána v souladu s právními předpisy. Žalovaný uvedl, že v průběhu řízení o udělení azylu stěžovatel ad b) netvrdil příslušnost k sociální skupině podnikatelů, nýbrž jen ekonomické problémy související s podnikáním; navíc podnikatelé nejsou sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel ad b) byl v podnikání neúspěšný, a proto měl ekonomické problémy. Tyto skutečnosti nelze považovat za důvod pro udělení azylu pro stěžovatele ad b) ani pro jeho manželku – stěžovatelku ad a). Žalovaný navrhl zamítnutí kasačních stížností a nepřiznání odkladných účinků.

Vzhledem k tomu, že se u kasačních stížností vedených u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Azs 327/2005 a sp. zn. 3 Azs 328/2005 jedná o věci skutkově spolu související, Nejvyšší správní soud podle § 39 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. věci spojil ke společnému projednání pod sp. zn. 3 Azs 327/2005.

Kasační stížnosti jsou podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustné a stěžovatelé v nich namítají důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a jejich rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnosti nejsou důvodné.

Kasační stížnosti byly sice podány z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy proto, že skutková podstata nemá oporu ve spisu, protože měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit, svým obsahem však kasační stížnosti namítají nesprávné posouzení právní otázky pojmu „sociální skupina“; materiálně se jedná o důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy o stěžovateli tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikován nesprávný právní závěr, popřípadě je aplikován správný právní názor, který je však nesprávně vyložen. Stěžovatelé jsou přesvědčeni o naplnění důvodu pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona

o azylu, podle něhož se azyl udělí mj. v případě odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, neboť je u nich dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině soukromých podnikatelů. Námitku týkající se pronásledování pro příslušnost k určité sociální skupině stěžovatele uplatnili již v žalobním řízení; s tvrzením týkajícím se příslušnosti k sociální skupině dlužníků, resp. s příslušností k sociální skupině žen dlužníků se řádně vypořádal krajský soud, který správně uvedl, že dlužníky ani ženy dlužníků nelze považovat za sociální skupinu; stejně tak není samo o sobě možné považovat za sociální skupinu ve smyslu zákona o azylu soukromé podnikatele, které stěžovatel uvedl v kasační stížnosti. V dané věci nebylo možné na základě žádných skutečností dospět k závěru, že by soukromí podnikatelé na Ukrajině tvořili sociální skupinu, jejíž příslušníci by se stávali terčem pronásledování. Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60, je „určitou sociální skupinou“ ve smyslu § 12 zákona o azylu, *„skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří.“* Žalovaný i krajský soud se přesvědčivě vypořádaly s tím, že tvrzení stěžovatelů uvedená v řízení o udělení azylu a zopakovaná v řízení před soudem nelze podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu na území České republiky. Stěžovatel ad b) sice uvádí, že mu byla pomoc v zemi původu odepřena, v pohovoru k důvodům pro udělení azylu však připustil, že se neobrátil na ombudsmana ani na nevládní organizace působící v zemi jeho původu; stejně tak se ani nepokusil přesídlit na jiné místo v zemi původu. Tvrzení stěžovatele ad b), že byl opakovaně zadržen policií, zbit a vystaven šikaně ze strany státních orgánů, bylo navíc poprvé uvedeno až v kasační stížnosti, pročez se jím Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, jelikož podle § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem uplatněným po vydání napadeného rozhodnutí Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že důvod kasačních stížností podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není dán.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnosti jako nedůvodné zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasačních stížnostech rozhodl neprodleně po jejich obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasačním stížnostem.

O nákladech řízení o kasačních stížnostech rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšným žalobcům náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasačních stížnostech žalobců žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2005

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

